

SAGLEDAVANJE, KOORDINACIJA I PRAĆENJE AKTIVNOSTI KOD INVESTICIJA U SREDNJOROČNOM PERIODU RAZVOJA BASENA BOR PRIMENOM TEHNIKE MREŽNOG PLANIRANJA (1976—1980)

Polazeći od Ustava SFRJ, tj. od odredaba koje se odnose na razvoj osnovnih organizacija udruženog rada (OOUR), zajednice osnovnih organizacija udruženog rada (ZOOUR) i radnih organizacija, gde se kaže da u planiranju razvoja treba koristiti savremene metode tehnike i druga naučna dostignuća, Rudarsko-topioničarski basen Bor (Basen Bor) se u tom pravcu i opredelio u svom razvoju.

Još prilikom izrade prvog radnog materijala, tj. preliminarnih sagledavanja i izrade prve koncepcije dugoročnog, odnosno srednjoročnog razvoja, Basen Bor se odlučio za izradu raznih studija, programa i analiza, u cilju što preciznijeg identifikovanja svih razvojnih mogućnosti.

Na tom putu Basen Bor je postavio kao cilj zaokruženje postojećih tehnoloških procesa kao i izgradnju visoko-akumulativnih proizvodnih objekata. U prvom radnom materijalu o dugoročnom i srednjoročnom razvoju Basena Bor upravo takva koncepcija je i konkretizovana. Naime, nakon temeljnog istraživanja i izrade raznih studija, projekata i analiza o postojećim i budućim mogućnostima za razvoj (kako pojedinih OOUR i ZOOUR tako i Basena Bor kao celine) pristupilo se konačnom prečišćavanju i definisanju stanja u srednjoročnom razvoju Basena Bor.

S obzirom na obimnost i složenost ovog posla, kao i zahteve za njegovu uspešnu realizaciju, javila se potreba za iznalaženjem i primenom takvog sredstva čijom se primenom na bolji i jednostavniji način mogu da sagledaju i prate zastupljene aktivnosti u tom poslu.

Upravo zbog ostvarenja tog cilja mi smo i pristupili ovoj analizi uz primenu tehnike mrežnog planiranja kao jednog od boljih, savremenijih i u praksi proverenih sredstava planiranja, praćenja i uspešne koordinacije aktivnosti u svakom poslu, a posebno na poslovima investicija.

Pre primene tehnike mrežnog planiranja, detaljno smo sagledali i analizirali sve potrebne elemente kako u vezi sa konstrukcijom finansiranja pojedinih objekata, tako i očekivanih finansijskih efekata. Pored toga izvršili smo i ocenu ekonomske opravdanosti investiranja po objektima preko stope akumulativnosti investicija i poslovanja.

Svrha ovog zadatka je da se nova investiciona ulaganja sagledaju i analiziraju, s jedne strane, detaljno i pojedinačno po objektima, a sa druge strane, svodno (na nivou Basena Bor kao celine), odnosno na nivou OOUR i ZOOUR.

Ovim se delimično daje odgovor i na pitanje opravdanosti jedne ovakve analize. Međutim, potpuni odgovor na to pitanje bio bi da svaki postignuti uspeh na putu ka ostvarenju postavljenog cilja delimično opravdava zadatak, odnosno izradu ove analize, a postizanjem cilja ostvaruje se potpuna opravdanost zadatka. Utvrđeni zadatak je završen na vreme, tj. u određenom roku, i u vidu ekonometrijske analize investicionih ulaganja po objektima u periodu 1976—1980. god. dostavljen je svim nadležnim organima Basena Bor.

Ovom analizom postiže se sledeće:

1. Prikupljanjem utvrđenih podataka na terenu o novim investicionim ulaganjima ostvaruje se:

- presek stanja po pojedinim objektima i njihovih ulaganja,
- dobijanje realnijih podataka o investicionim ulaganjima po objektima,
- potpunije i bolje sagledavanje stanja u vezi sa stvarnim potrebama i mogućnostima za novim investicionim ulaganjima,
- bolje sagledavanje konstrukcije finansiranja, po objektima posebno, kao i za OOUR i za ZOOUR, odnosno Basena Bor kao celine.

2. Iz razgovora sa nosiocima pojedinih aktivnosti po objektima u OOUR, odnosno ZOOUR na terenu, proširili smo saznanje o postojećim pojedinim specifičnostima, kao i o problemima od bitnog značaja za namensko određivanje finansiranja.

3. Izradom ove analize, tj. raznim preračunavanjima prikupljenih podataka sa terena, došli smo do veoma značajnih pokazatelja, kao što su:

- ekonomska opravdanost investicija i poslovanja,
- očekivani finansijski efekti,
- vreme trajanja investiranja,
- procenat sopstvenog učešća, odnosno kredita u ukupnim ulaganjima,
- procenat učešća osnovnih sredstava, odnosno obrtnih sredstava u ukupnim ulaganjima,
- odnos očekivanog ukupnog prihoda, odnosno dohotka prema ukupnim ulaganjima, i dr.

Svi ti pokazatelji obračunavani su po objektima i na nivou OOUR, ZOOUR i za Basen Bor kao celinu. Pored ovih osnovnih podataka, analizom su obuhvaćeni i drugi podaci koji, takođe na određeni način, govore o nekim specifičnostima pojedinih ulaganja.

Na bazi tih podataka i pokazatelja data su i odgovarajuća obrazloženja, odnosno dat je kritički osvrt na pojedina stanja i pokazatelje, pojedinačno po objektima i za OOUR.

4. Ovom se analizom na poseban jednostavan način omogućava još bolje uključivanje i efikasniji rad nadležnih organa Basena Bor u praćenju i koordinaciji aktivnosti. Jedino što sada ostaje da se uradi je da se vidi koliko će biti koristi od praktične upotrebe ove analize od strane nadležnih organa Basena Bor, kao i u kom obimu će se ostvariti sve ono zbog čega je ova analiza i rađena. Praćenje i analiziranje efekata od primene ove analize trajaće do kraja srednjoročnog perioda razvoja Basena Bor.

*Rudarsko-topioničarski basen,
Bor*

Blagoj ARNAUDOVSKI